

Höstvete, L7-101

Anders Ericsson, Hushållningssällskapet, HS Konsult

- **Hereford är det klart högst avkastande fodervetet i D- och E-området.**
- **Harnesk och Loyal är avkastningsmässigt likvärdiga i F- och G-områdena.**
- **Ellvis, Olivin och Kranich är tämligen likvärdiga avkastningsmässigt i hela området men Olivin är något säkrare i tuffare lägen.**
- **Nya högavkastande fodersorter är på ingång.**

Antalet försök i höstveteserien L7-101 har minskat något sedan föregående år till 17 stycken, varav tre stycken låg i det nordligare G-området och omfattade åtta marknadssorter utöver mätaren och sju stycken vardera i F- och det nya sammanslagna D- och E-områdena med 31-49 sorter. Det stora sortantalet i en del försök beror på att riks- och 1-årsprovningsnumera sker i samma försök som de mer provade sorterna.

Försöken såddes mellan den 10:e och den 30:e september med ett uppehåll mellan 15:e och 24:e september på grund av regn, och de senare sådda försöken var i flera fall knappt uppe när snön lade sig i november. Den långa vintern och den torra inledningen på våren var påfrestade för försöken och när skörden drog i gång i början av augusti var det 13 försök som skördades efter att fyra stycken strukits av olika anledningar, och i ytterligare tre försök var delar av försöken så skadade att ett eller två upprepningar ströks. I ett par av försöken ställde vildsvin till så mycket skada att hela försöket eller enskilda sorter var tvungna att strykas, och ett försök hade mycket låg skörd på grund av torkan på försommaren. Bäst klarade sig försöken i Östergötland med skördar över 10 ton i ett par försök medan försöken i Mälardalen

led mer av torkan och hade betydligt lägre skördar. Försöken i väst drabbades hårdast av vintern. I figur 1 redovisas medelavkastningen för mätaren Sortblandning (Olivin, Kranich, Ellvis och Opus) i samtliga försök.

I tabell 1 redovisas alla sorter som provats i den regionala provningen i D-F områdena under året, uppdelat i grupper. I grupp 1, som omfattar de ledande marknadssorterna, avkastade de foderinriktade sorterna med Loyal och Hereford i spetsen bäst i de behandlade leden, medan brödveten som Olivin, Kranich och Ellvis sladdar några procentenheter efter. Bilden är mindre klar i de obehandlade leden och när man slår ihop behandlat och obehandlat med de tre reducerade försöken så jämnas det ut ytterligare men fortfarande har Hereford och Loyal den högsta skörden.

Den andra gruppen består av nya sorter med i flera fall mycket lovande avkastningar, även om de bara är provade ett till två år. Hymac är ett hybridvete och är liksom Mariboss främst avsedd för foder och stärkelse medan Brons och Julius även fungerar mycket bra som brödvete. Samtliga sorter i denna grupp kommer att provas vidare under 2012, liksom sorterna i den tredje gruppen som endast provats i ett fåtal försök 2011.

De sista grupperna består till största del av sorter som bedömts inte värda att gå vidare med, men även här finns det sorter som kommer att provas vidare under 2012.

De planmässiga svampbehandlingarna av halva försöken som görs gav i år varierande utslag men inga entydiga svar och redovisas inte.

I tabell 2 redovisas flerårsmedeltal samt de senaste tre årens medelskördar områdesvis. Nedan kommenteras tabellen områdesvis.

Tabell 1. Höstvete. Avkastning 2011 Område D-F Obehandlat och behandlat

Sort		Skörd Obek	Skörd Beh	Antal försök	Skörd Medeltal	Antal försök
Sortbl.	kg/ha	7 840	8 280		7 760	
	rel.tal	100	100		100	
Hereford	SW	107	107	8	104	11
Loyal	SW	103	108	8	102	11
Olivin	SSd	100	101	8	100	11
Harnesk	SW	102	104	8	99	11
Opus	SSd	103	104	8	99	11
Mulan	SSd	99	102	8	99	11
Kranich	SW	99	98	8	98	11
Skalmeje	SSd	100	103	8	98	11
Akteur	SSd	101	101	8	98	11
Elvis	SSd	100	98	8	97	11
Boomer	SW	99	98	8	97	11
Cubus	SSd	97	97	8	95	11
Hymac	SSd	111	111	8	111	11
Mariboss	SSd	115	115	8	111	11
Brons	SW	110	110	8	109	11
Julius	SW	108	108	8	107	11
Frontal R10650	SSd	106	106	8	105	11
SW Beate 57008	SW	105	106	8	103	11
Nimbus	SW	105	106	8	101	11
Inspiration	SW	102	102	8	98	11
Cumulus	SW	100	100	8	97	11
Kerubino	SSd	99	99	8	96	11
Audi	NSd	98	96	8	92	11
Sj 6286003 (SSd)	SSd	109	110	5	108	6
Jensen	NSd	109	108	5	104	6
Kepler	SSd	106	105	5	102	6
Stigg	SW	103	103	5	97	6
Razzano, R20748	SSd	98	102	5	96	6
Praktik 10757	SSd	100	101	4	102	5
Pentadur	SSd	25	31	3	22	3
SW 57484	SW	105	106	8	104	11
KW 33-44-5-05	SSd	104	104	8	102	11
Event	SSd	99	103	8	99	11
Aurora	SW	96	100	8	96	11
Discus	SSd	97	97	8	95	11
Premio	SW	90	92	8	88	11
R 10774	SW	105	105	5	100	6
Hadm 04969-06	SW	100	98	5	98	6
Holeby	NSd	102	101	5	95	6
SW 75450	SW	106	108	4	105	5
SW 75032	SW	103	105	4	103	5
SW 75451	SW	105	106	4	103	5
Stru 061884		108	106	4	102	5
SW 75107	SW	104	104	4	102	5
SW 75127	SW	103	105	4	102	5
SW 75177	SW	100	101	4	98	5
Nord 4055/12		102	89	1	92	1

Område C. I område C ligger det 1 försök/år i Mellansvensk regi medan övriga försök ingår i Animaliebältets försöksregion. För ytterligare information om C-området hänvisas till Animaliebältets försöksrapport.

Område D och E. I det från och med i år sammanslagna D- och E-området (norra Götaland) är Hereford det bäst avkastande fodervetet såväl i år som i medeltal, vilket visar att sorten har den vinterhärdighet som krävs för området. Övriga foderveten ligger på samma nivå som de bästa brödvätena Ellvis och Kranich, medan Boomer och Akteur inte riktigt matchar de övriga marknadssorternas avkastning.

Område F. I F-området så är skillnaderna mindre men även här avkastar foderveten något mer än brödvätena, såväl i år som i medeltal över flera år. Gamlingen Harnesk toppar tillsammans med nykomlingen Loyal följt av Opus och Hereford. Olivin toppar avkastningsligan bland brödvätena före Ellvis och Kranich.

Område G. Endast femårsmedeltalet redovisas då det endast skördas ett höstvetesortför-

sök per år i området. Harnesk och Loyal är även här de högst avkastande sorterna och är förstahandsvalet för foderproduktion medan Olivin och Kranich är ungefär likvärdiga avkastningsmässigt för brödveteproduktion.

Sorternas kvalitets- och beståndsegenskaper redovisas i tabell 3 och 4.

Sortbeskrivning

SORTBLANDNING består 2011 av en blandning av Olivin, Kranich, Ellvis och Opus. Blandningen är komponerad för att ge så lite mellanårsvariationer som möjligt och för att fungera över hela landet. Sorterna kan bytas ut mellan åren.

AKTEUR (SSd) är ett medellångt, tidigt mognande brödvete med hög proteinhalt och stor kärna. Avkastningen är medelgod. Klassas som E-vete.

BOOMER (SW) är en tidig tysk kortvuxen brödvetesort med medelgod avkastning och vinterhärdighet. Stråstyrkan är mycket bra, mognaden tidig, proteinhalt och rymdvikt är medelgoda medan kärnan är relativt stor.

Tabell 2. Höstvete. Avkastning områdesvis 2007-2011 samt 5-årsmedeltal. Mätare: Sortblandning

Sort/Årtal		C-området		D- och E-området		
		Medel 2007-2011	2009	2010	2011	Medel 2007-2011
Sortbl.	kg/ha	7 560	7 780	8 020	9 310	8 810
	rel.tal	100	100	100	100	100
Akteur		102	96	94	97	95
Boomer		98	99	90	95	94
Ellvis		101	103	89	96	100
Harnesk		98	100	103	92	99
Hereford		107	109	108	102	107
Kranich		90	102	99	100	99
Loyal			102	100	96	101
Mulan		96	99	100	100	100
Olivin		97	97	99	98	97
Opus		100	102	101	97	101
Skalmeje		100	100		98	102

CUBUS (SSd) är ett mycket tidigt mognande brödvete, med bra avkastning för sin tidighet. Stråstyrkan är måttlig liksom proteinhalt och falltal medan rymdvikten är god.

ELLVIS (SSd) är ett tidigt mognande stråstyvt brödvete, med mycket bra avkastning. Stråstyrkan är bra, proteinhalt och rymdvikt medelgod och falltalet högt.

HARNESK (SW) är kortstråig, medeltidig foder- och brödvetesort med god vinterhärdighet. Avkastningen hög/mycket hög, stråstyrkan god, rymdvikten och proteinhalten är något låg.

HERFORD (SW) är ett danskt fodervete med mycket hög avkastning, stor kärna, låg rymdvikt och proteinhalt. Strået är medellångt och stråstyrkan medelgod. Vinterhärdigheten tycks fullgod.

KRANICH (SW) är en mycket tidigt mognande kortvuxen brödvetesort med bra falltal och proteinhalt. Rymdvikten och stråstyrkan är medelgod.

LOYAL (SW) är en medellång, medeltidig foder/stärkelsesort med god vinterhärdighet. Avkastningen är hög/mycket hög, stråstyrkan något under genomsnittet och rymdvikten och proteinhalt är ganska låg.

MULAN (SSd) är ett mycket tidigt mognande medellångt stråstyvt vete för främst foder/stärkelseproduktion. Avkastningen är medelhög och kvalitén medelgod.

OLIVIN (SSd) är en högavkastande, vinterhärdig sort med medelgod stråstyrka, medellångt strå och medeltidig mognad. Avkastningen är hög och kvalitetsegenskaperna är mycket goda.

OPUS (SSd) är en mycket högavkastande foder-/stärkelsevete med tidig mognad, strået är medellångt och något svagt. Stärkelsehalten är hög, proteinhalten och rymdvikten är låg.

SKALMEJE (SSd) är ett högavkastande medelsent fodervete med god stråstyrka. Stärkelsehalten är hög.

Övriga sorter är endast provade kortare tid eller ej längre aktuella i området.

Tabell 2. forts. Höstvete. Avkastning områdesvis 2007-2011 samt 5-årsmedeltal. Mätare: Sortblandning

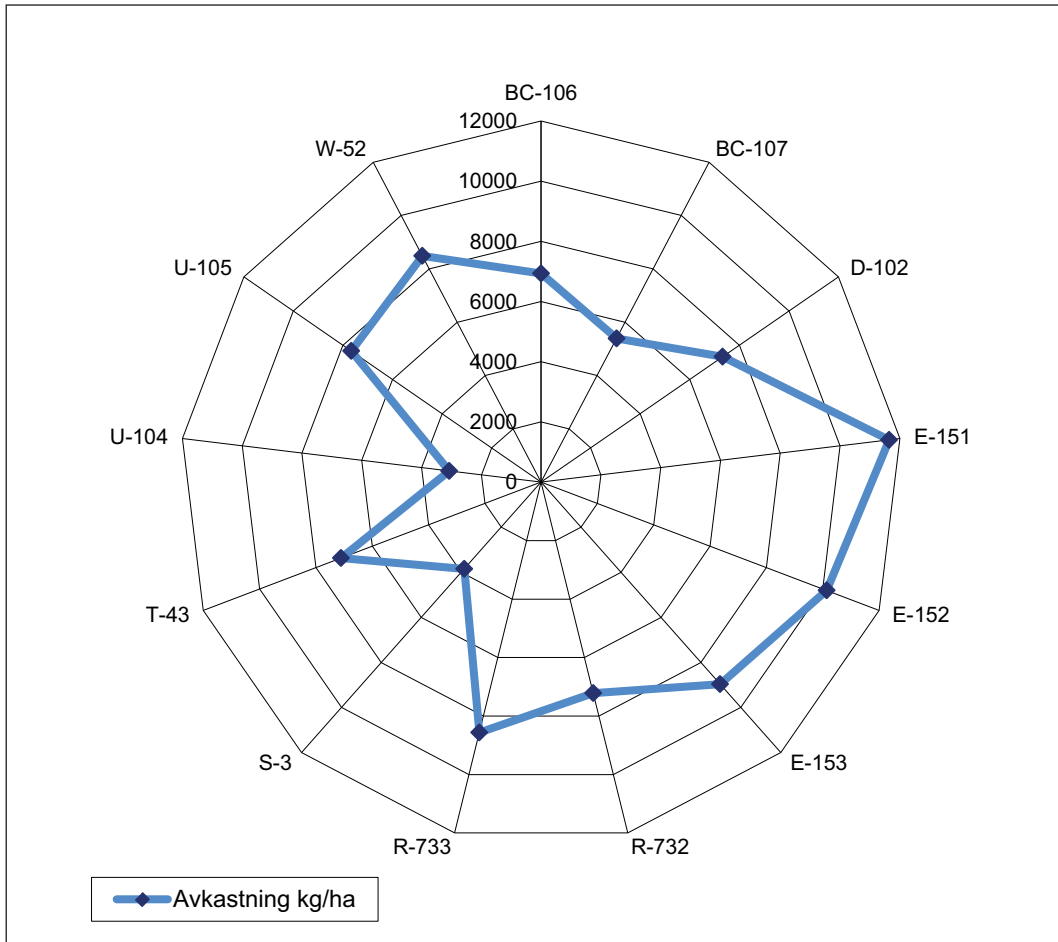
Sort/Årtal	F-området				G-området
	2009	2010	2011	Medel 2007-2011	Medel 2007-2011
Sortbl. kg/ha	7920	7790	6250	8090	6280
rel.tal	100	100	100	100	100
Akteur			100	96	
Boomer	97	94	98	92	
Ellvis	99	80	98	95	94
Harnesk	103	105	107	104	106
Hereford	100	97	106	101	
Kranich	101	99	95	95	100
Loyal			109	104	104
Mulan	97	99	98	96	101
Olivin	100	100	102	98	100
Opus	97	106	103	101	96
Skalmeje			97	97	

Tabell 3. Höstvete. Beståndsegenskaper för olika sorter. Femårsmedeltal från område D-F 2007-2011

Sort	Planttäthet	Stråstyrka, %	Strå- längd cm	Mognad dagar	Vattenhalt	
	Vår %				Skörd %	Fältgroning %
Sortblandning	88	89	76	319	20,0	12
Akteur	89	93	84	320	20,0	14
Audi	80	91	71	321	20,8	14
Boomer	83	91	67	319	20,2	12
Brons	90	96	70	319	21,7	11
Ellvis	82	91	72	319	20,0	6
Harnesk	88	90	68	319	19,8	12
Hereford	84	86	72	319	20,6	34
Hymac	88	84	84	319	20,0	11
Inspiration	85	83	72	319	20,2	12
Julius	92	94	77	320	21,6	11
Kranich	88	89	71	318	19,6	8
Loyal	89	83	72	319	19,4	5
Mulan	89	92	75	318	19,9	7
Olivin	87	84	83	319	20,1	14
Opus	88	86	75	319	19,7	11
Skalmeje	86	93	74	320	20,5	8

Tabell 4. Höstvete. Kvalitetsegenskaper hos olika sorter. Femårsmedeltal från område D-F 2007-2011

Sort	Liter- vikt g	Tusen- kornvikt g	Fall- tall sek.	Protein- halt % av ts	Stärkelse- halt % av ts	Huvudsakligt användnings- område
Sortblandning	786	42,4	309	12,2	71,4	-
Akteur	806	48,1	350	13,0	71,0	Bröd
Audi	754	41,3	219	11,6	71,5	Foder/Bröd
Boomer	784	44,1	296	12,1	72,0	Bröd
Brons	782	43,9	247	11,5	72,1	Bröd
Ellvis	778	42,6	368	12,2	71,0	Bröd
Harnesk	780	41,8	314	11,7	71,5	Foder/Bröd
Hereford	755	45,7	186	11,3	72,2	Foder
Hymac	782	43,4	226	11,4	72,4	Foder/Bröd
Inspiration	777	46,6	262	11,7	73,3	Foder/Bröd
Julius	798	48,7	335	12,1	71,5	Bröd
Kranich	781	42,4	348	12,6	72,1	Bröd
Loyal	755	43,4	298	11,3	72,1	Foder
Mulan	778	45,8	255	12,2	71,4	Foder/Bröd
Olivin	807	42,7	306	12,7	71,4	Bröd
Opus	777	48,2	257	11,9	72,3	Foder/Bröd
Skalmeje	788	42,1	335	11,7	72,9	Foder

Figur 1. Sortblandningens avkastning 2011.